

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β¹

[Greeting]

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου² δια θεληματος Θεου, κατ' επαγγελιαν ζωης της εν Χριστω Ιησου, 2 Τιμοθεω, αγαπητω τεκνω: Χαρις, ελεος, ειρηνη απο Θεου Πατρος και Χριστου Ιησου του Κυριου ημων.

[Paul addresses Timothy's spiritual crisis]

[Paul encourages Timothy]

1.3 Χαριν εχω τω Θεω, ω λατρευω απο προγονων εν καθαρα συνειδησει, ως αδιαλειπτον εχω την περι σου μνειαν εν ταις δεησεσιν μου, νυκτος και ημερας, 4 επιποθων σε ιδειν (μεμνημενος σου των δακρυων), ινα χαρας πληρωθω.³ 5 υπομνησιν λαμβανων⁴ της εν σοι ανυποκριτου πιστεως—ητις ενωκησεν πρωτον εν τη μαμμη σου Λωιδι⁵ και τη μητρι σου Ευνειακη,⁶ πεπεισμαι δε οτι και εν σοι. 6 Δι' ην αιτιαν αναμιμησχω σε αναζωπυρειν το χαρισμα του Θεου ο εστιν εν σοι δια της επιθεσεως των χειρων μου. 7 Ου γαρ εδωκεν ημιν ο Θεος πνευμα δειλιας, αλλα δυναμεως και αγαπης και σωφρονισμού.

[Don't be ashamed to suffer for Christ]

8 Μη ουν επαισχυνθης το μαρτυριον του Κυριου ημων μηδε εμε τον δεσμιον αυτου, αλλα συγκακοπαθησον τω ευαγγελιω κατα δυναμιν Θεου 9—του σωσαντος ημας και καλεσαντος κλησει αγια, ου κατα τα εργα ημων αλλα κατ'⁷ ιδιαν προθεσιν και χαριν, την δοθεισαν ημιν εν Χριστω Ιησου προ χρονων αιωνιων, 10 φανερωθεισαν δε νυν δια της επιφανειας του Σωτηρος ημων Ιησου Χριστου,⁸ καταργησαντος μεν τον θανατον, φωτισαντος δε ζωνη και αφθαρσιαν δια του ευαγγελιου. 11 εις ο ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος και διδασκαλος εθνων.⁹ 12 Δι' ην αιτιαν και ταυτα πασχω, αλλ' ουκ επαισχυνομαι, οίδα γαρ ω πεπιστευκα και πεπεισμαι οτι δυνατος εστιν την παραθηκη¹⁰ μου φυλαξαι εις εκεινην την ημεραν.

[Be loyal—the example of Onesiphorus]

13 Υποτυπωσιν εχε υγιαινωντων λογων ων παρ' εμου ηκουσας, εν πιστει και αγαπη τη εν Χριστω Ιησου. 14 Την καλην παραθηκη¹¹ φυλαξον δια Πνευματος Αγιου του ενοικουντος εν ημιν.

15 Οιδας τουτο, οτι απεστραφησαν με παντες οι εν τη Ασια, ων εστιν Φυγελλος¹² και Ερμογενης. 16 Δωη ελεος ο Κυριος τω Ονησιφορου οικω, οτι πολλακις με ανειψυξεν και την αλυσιν μου ουκ επησχυνθη.¹³ 17 αλλα γενομενος εν Ρωμη σπουδαιοτερον¹⁴ εζητησεν

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD. I venture to affirm to the reader that all original wording of 2 Timothy is preserved in this edition, if not in the Text, at least in the apparatus. "Diminish not a word" Jeremiah 26:2 (see Deut. 4:2 and Luke 4:4, "every word" [as in 99.6% of the MSS]). The last note at the end of this book gives explanation about the apparatus.

² ιησου χριστου f³⁵ A [60%] RP,TR || ~ 21 x [40%] HF,OC,NU || --- CP[?]

³ πληρωθω f³⁵ xA,C [90%] RP,HF,OC,TR,NU || πλησθω [10%] CP

⁴ λαμβανων f³⁵ [96%] RP,HF,OC,TR,CP || λαβων xA,C [4%] NU

⁵ λωιδι rell || λουιδι [3%] || λωιδη [2%] CP

⁶ ευνειακη f³⁵ [50%] TR || ευνικη xA,C [45%] RP,HF,OC,CP,NU || ευνηκη [5%]

⁷ κατ f³⁵ [95%] RP,HF,OC,TR,CP || κατα xA,C [5%] NU

⁸ ιησου χριστου f³⁵ C [97%] RP,HF,OC,TR,CP || ~ 21 xA [3%] NU

⁹ εθνων f³⁵ C (99%) lat,syr,cop,RP,HF,OC,TR,CP || --- xA,I (1%) NU (It is improbable that NU could be correct here; even the Coptic abandons them.)

¹⁰ παραθηκη f³⁵ xA,C [85%] RP,HF,OC,TR,NU || παρακαταθηκη [15%] CP

¹¹ παραθηκη f³⁵ xA,C [90%] RP,HF,OC,CP,NU || παρακαταθηκη [10%] TR

¹² φυγελλος f³⁵ A [60%] OC,TR || φυγελος xC [35%] RP,HF,CP,NU || φρυγελλος [5%]

¹³ επησχυνθη f³⁵ x [50%] TR || επαισχυνθη A,C [49%] RP,HF,OC,CP,NU || κατασχυνθη [1%] (Apparently we have alternate forms of the aorist passive indicative, so the meaning is the same.)

¹⁴ σπουδαιοτερον f³⁵ (94.3%) RP,HF,OC,TR,CP || σπουδαιοτερως A (1.7%) || σπουδαιως x(C) (3.8%) NU || one other variant (0.2%)

με και εύρειν 18 (δωη αυτω ὁ Κυριος εύρειν ελεος παρα Κυριου εν εκεινη τη ἡμερα)· και ὅσα εν Εφεσω διηκουησεν βελτιον συ γινωσκεις.

[*Be strengthened*]

2.1 Συ ουν, τεκνον μου, ενδυναμου εν τη χαριτι τη εν Χριστω Ιησου. 2 Και ἄ ηκουσας παρ' εμου δια πολλων μαρτυρων, ταυτα παραθου πιστοις ανθρωποις οίτινες ἱκανοι εσονται και ἑτερους διδαξαι.

3 Συ ουν κακοπαθησον¹ ὡς καλος στρατιωτης Ιησου Χριστου.² 4 Ουδεις στρατευομενος εμπλεκεται ταις του βιου πραγματειαις,³ ἵνα τω στρατολογησαντι αρεση. 5 Εαν δε και αθλη τις, ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθληση 6—τον κοπιωντα γεωργον δει πρωτον των καρπων μεταλαμβανειν. 7 Νοει ἄ⁴ λεγω· δωη⁵ γαρ σοι ὁ Κυριος συνεσιν εν πασιν.

[*Encouragement by example*]

8 Μνημονευε Ιησουν Χριστον, εγηγερμενον εκ νεκρων, εκ σπερματος Δαυιδ· κατα το ευαγγελιον μου, 9 εν ὧ κακοπαθω μεχρι δεσμων ὡς κακουργος, αλλ⁶ ὁ λογος του Θεου ου δεδεται. 10 Δια τουτο παντα ὑπομενω: δια τους εκλεκτους, ἵνα και αυτοι σωτηριας τυχωσιν της εν Χριστω Ιησου, μετα δοξης αιωνιου. 11 Πιστος ὁ λογος: Ει γαρ συναπεθανομεν, και συζησομεν· 12 ει ὑπομενομεν, και συμβασιλευσομεν· ει αρνουμεθα,⁷ κακεινος αρνησεται ἡμας· 13 ει απιστουμεν, εκεινος πιστος μενει—αρνησασθαι⁸ ἑαυτον ου δυναται.

14 Ταυτα ὑπομιμνησκε, διαμαρτυρομενος ενωπιον του Κυριου⁹ μη λογομαχειν εις¹⁰ ουδεν χρησιμον—επι καταστροφη των ακουοντων.

[*Approved and disapproved*]

15 Σπουδασον σεαυτον δοκιμον παραστησαι τω Θεω, εργατην ανεπαισχυντον, ορθοτομουντα τον λογον της αληθειας. 16 Τας δε βεβηλους κεινοφωνιας περιστασο, επι πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας, 17 και ὁ λογος αυτων ὡς γαγγραινα νομην ἔξει—ὧν εστιν Ὑμεναιος και Φιλητος, 18 οίτινες περι την αληθειαν ηστοχησαν, λεγοντες την¹¹ αναστασιν ηῆδη γεγονενα· και ανατρεπουσιν την τινων πιστιν.

19 Ὁ μεντοι στερεος θεμελιος του Θεου ἔστηκεν, εχων την σφραγιδα ταυτην: “Εγνω Κυριος τους οντας αυτου” και “Αποστητω απο αδικιας πας ὁ ονομαζων το ονομα Κυριου”.¹² 20 Εν μεγαλη δε οικια ουκ εστιν μονον σκευη χρυσα και αργυρα, αλλα και ξυλινα και οστρακινα· και ἄ μεν εις τιμην, ἄ δε εις ατιμιαν. 21 Εαν ουν τις εκκαθαρη ἑαυτον απο τουτων, εσται σκευος εις τιμην, ἡγιασμενον και¹³ ευχρηστον τω Δεσποτη, εις παν εργον αγαθον ἡτοιμασμενον.

[*The true source of opposition*]

22 Τας δε νεωτερικας επιθυμιας φυεγε· διωκε δε δικαιοσυνην, πιστιν, αγαπην, ειρηνην, μετα των επικαλουμενων τον Κυριον εκ καθαρας καρδιας. 23 Τας δε μωρας και απαιδευτους ζητησεις παραιτου, ειδως ὅτι γεννωσιν μαχας. 24 Δουλον δε Κυριου ου δει

¹ συ ουν κακοπαθησον f³⁵ (94.1%) RP, HF, OC, TR, CP || συγκακοπαθησον κ(A,C)I (3.8%) NU || conflation (1.6%) || three other variants (0.5%) (The Alexandrians missed the point, creating an inferior reading. The joint suffering was handled in 1:8.)

² ιησου χριστου f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 21 κA,C [5%] NU

³ πραγματειαις f³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || πραγματιας κA,C [10%]

⁴ α f³⁵ [98%] RP, HF, OC, TR, CP || ο κA,C [2%] NU

⁵ δωη f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || δωσει κA,C [5%] NU (The immediately following γαρ presumably motivated the Alexandrian alteration.)

⁶ αλλ rell || αλλα κA,C [2%] NU

⁷ αρνουμεθα f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || αρνησομεθα κA,C,048 [5%] NU (A little assimilation by attraction to the following future?)

⁸ αρνησασθαι f³⁵ [85%] RP, HF, OC, TR, CP || 1 γαρ κA',C,048* [15%] NU

⁹ κυριου f³⁵ A,048 [87%] RP, HF, OC, TR, CP || θεου κC,I [10%] NU || χριστου [3%]

¹⁰ εις f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || επ κA,C,I,048 [3%] NU

¹¹ την f³⁵ A,C [98%] RP, HF, OC, TR, CP|NU || --- κ048 [2%]

¹² κυριου f³⁵ κA,C [90%] RP, HF, OC, CP, NU || χριστου [10%] TR

¹³ και f³⁵ C [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- κA,048 [3%] NU

μαχεσθαι ἀλλ' ἠπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδασκτικόν, ἀνεξικακόν, 25 ἐν πραότητι² παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δώ³ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετανοίαν εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας 26 καὶ ἀνανηψώσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος (ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκεῖνου θέλημα).

[Paul addresses Timothy's future ministry]
[What relativistic humanism produces]

3.1 Τοῦτο δὲ γινώσκει: ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποὶ. 2 Ἔσονται γὰρ οἱ⁴ ἄνθρωποι φιλαυτοὶ, φιλαργυροί,⁵ ἀλαζόνες, ὑπερηφάνοι, βλασφημοὶ, γονεύσιν ἀπειθεῖς, ἀχαριστοὶ, ἀνοστοὶ, 3 ἀστοργοὶ, ἀσπονδοὶ, διαβόλοι, ἀκρατεῖς, ἀνημεροὶ, ἀφιλαγάθοι, 4 προδοταί, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιληδονοὶ μαλλον ἢ Φιλοθεοὶ· 5 ἔχοντες μορφώσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δυνάμιν αὐτῆς ἠρηνημένοι!

Καὶ τοὺτους ἀποτρεποῦ· 6 ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ ἐνδύοντες⁶ εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτιζόντες⁷ γυναικαρία⁸ σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγομένα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπιγνώσιν ἀληθείας εἰσελθεῖν δυνάμενα. 8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντεστήσαν Μωυσῆ,⁹ οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ— ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδοκιμοὶ περὶ τὴν πίστιν—9 ἀλλ' οὐ προκοψοῦσιν ἐπιπλεῖον,¹⁰ ἢ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἐκδήλος ἐστὶν πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκεῖνων ἐγένετο.

[“Continue in the things you have learned”]

10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκας¹¹ μοι τὴν διδασκαλίαν, τὴν ἀγωγήν, τὴν προθεσίαν, τὴν πίστιν, τὴν μακροθυμίαν, τὴν ἀγάπην, τὴν ὑπόμονην· 11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν οἷά μοι ἐγένετο¹² ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίᾳ, ἐν Λυστρίοις—οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρυσάτο ὁ Κύριος. 12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θελόντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· 13 πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γοητὲς προκοψοῦσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἐμάθης καὶ οἷς¹³ ἐπιστάθης,¹⁴ εἰδὼς παρὰ τίνος¹⁵ ἐμάθης, 15 καὶ ὅτι ἀπο βρέφους τὰ¹⁶ Ἱερά Γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενα σε σοφισαί εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 Πᾶσα Γραφή Θεοπνευστος καὶ ὠφελίμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγχον,¹⁷ πρὸς ἐπανορθώσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἀρτίος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.¹⁸

¹ ἀλλ *rell* || ἀλλά *ᾱA* [2%] NU

² πραότητι *f³⁵* [95%] RP, HF, OC, TR, CP || πραυτήτι *ᾱA, C* [5%] NU

³ δώ *f³⁵* [97%] RP, HF, OC, TR, CP || δωη *ᾱA, C* [3%] NU

⁴ οἱ *rell* || --- *ᾱ* [5%] CP

⁵ φιλαργυροὶ *rell* || φυλαργυροὶ CP

⁶ ἐνδύοντες *f³⁵* [20%] || ἐνδύνοντες *ᾱA, C* [77%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || εἰσδύνοντες [3%] (ἐνδύνω or ἐνδύω? The basic meaning of ἐνδύω is 'to enter', which over time was obscured by the statistically predominant use with reference to entering clothes (in English we speak of 'putting on' clothes), except that for this use the verb is normally in the middle voice, not the active, as here. But in the context the description of such persons, given in verses 2-5, does not agree with 'sneaking' or 'worming'—they enter openly, exuding confidence and competence. ἐνδύω is probably correct.)

⁷ αἰχμαλωτιζόντες *f³⁵* *ᾱA, C* [50%] OC, CP, NU || αἰχμαλωτεύοντες [45%] RP, HF, TR || αἰχμαλωτεύειν [5%]

⁸ γυναικαρία *f³⁵* *ᾱA, C* [85%] RP, HF, OC, CP, NU || τὰ 1 [15%] TR

⁹ μωσῆ *f³⁵* [60%] || μωσει *ᾱC* [30%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || μωσει A [10%] (Apparently we have a majority variant not to be found in any printed text.)

¹⁰ πλεῖον *f³⁵* *ᾱA, C* [90%] RP, HF, OC, TR, NU || πλείστον [10%] CP

¹¹ παρηκολούθηκας *f³⁵* [97%] RP, HF, OC, TR, CP || παρηκολούθησας *ᾱA, C* [3%] NU

¹² ἐγένετο *rell* || ἐγένοντο A [5%] OC, CP

¹³ οἷς *f³⁵* [20%] || --- *ᾱA, C* [80%] RP, HF, OC, TR, CP, NU

¹⁴ ἐπιστάθης *f³⁵* *ᾱA, C* [87%] RP, HF, OC, TR, CP, NU || ἐπιστευθῆς [10%] || ἐπιστοθῆς [3%]

¹⁵ τίνος *f³⁵* [96%] RP, HF, OC, TR, CP || τίνων *ᾱA, C* [4%] NU

¹⁶ τὰ *f³⁵* *A, C* [98%] RP, HF, OC, TR, CP [NU] || --- *ᾱ* [2%]

¹⁷ ἐλεγχον *f³⁵* [96%] RP, HF, OC, TR, CP || ἐλεγμον *ᾱA, C, I* [4%] NU

¹⁸ ἐξηρτισμένος *rell* || ἐξηρτημένος [10%] || ἐξηρτιμένος [5%] || ἐξηρτυμένος CP[?]

[Proclaim the Word!]

4.1 Διαμαρτυρομαι ουν εγω¹ ενωπιον του Θεου και του Κυριου² Ιησου Χριστου,³ του μελλοντος κρινειν ζωντας και νεκρους κατα⁴ την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν αυτου: 2 Κηρυξον τον Λογον· επιστηθι ευκαιρωσ ακαιρωσ· ελεγξον, επιτιμησον, παρακαλεσον, εν παση μακροθυμια και διδαχη. 3 Εσται γαρ καιρος οτε της υγιαίνουσης διδασκαλιας ουκ ανεξονται· αλλα κατα τας επιθυμιας τας ιδιας⁵ εαυτοις επισωρευουσιν διδασκαλους κνηθομενοι την ακοην 4—και, απο μεν της αληθειας την ακοην αποστρεψουσιν, επι δε τους μυθους εκτραπησονται. 5 Συ δε νηφε εν πασιν, κακοπαθησον, εργον ποιησον ευαγγελιστου, την διακονιαν σου πληροφορησον.

[Timothy will no longer have Paul to help him]

6 Εγω γαρ ηδη σπειδομαι και ο καιρος της εμης αναλυσεως⁶ εφεστηκεν. 7 Τον αγωνα τον καλον⁷ ηγωνισμαι, τον δρομον τετελεκα, την πιστιν τετηρηκα. 8 Λοιπον αποκειται μοι ο της δικαιοσυνης στεφανος, ον αποδωσει μοι ο Κυριος εν εκεινη τη ημερα, ο δικαιος Κριτης· ου μονον δε εμοι, αλλα και πασιν τοις ηγαπηκοσιν την επιφανειαν αυτου.

[Concluding remarks]

[“Please come quickly”]

4.9 Σπουδασον ελθειν προς με ταχεως· 10 Δημας γαρ με εγκατελιπεν,⁸ αγαπησας τον νυν αιωνα, και επορευθη εις Θεσσαλονικην—Κρισκης⁹ εις Γαλατιαν, Τιτος εις Δαλματιαν.¹⁰ 11 Λουκας εστιν μοι μετ’ εμου. Μαρκον αναλαβων αγε¹¹ μετα σεαυτου, εστιν γαρ μοι ευχρηστος εις διακονιαν. 12 Τυχικον δε απεστειλα εις Εφεσον. 13 Τον φελονην¹² ον απελιπον¹³ εν Τρωαδι παρα Καρπω ερχομενος φερε—και τα βιβλια, μαλιστα τας μεμβρανας. 14 Αλεξανδρος ο χαλκευς πολλα μοι κακα ενεδειξατο· αποδωη¹⁴ αυτω ο Κυριος κατα τα εργα αυτου· 15 ον και συ φυλασσου, λιαν γαρ ανθεστηκεν¹⁵ τοις ημετεροις λογοις.

[People will disappoint you]

16 Εν τη πρωτη μου απολογια ουδεις μοι συμπαραγενετο,¹⁶ αλλα παντες με εγκατελιπον.¹⁷ Μη αυτοις λογισθειη. 17 Ο δε Κυριος μοι παρεστη και ενεδυναμωσεν με, ινα δι’ εμου το κηρυγμα πληροφορηθη και ακουση¹⁸ παντα τα εθνη. Και ερρυσθην εκ στοματος λεοντος· 18 και¹⁹ ρυσεται με ο Κυριος απο παντος εργου πονηρου και σωσει εις την βασιλειαν αυτου την επουρανιον· ω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων. Αμην.

¹ ουν εγω f³⁵ (85.9%) RP, HF, OC, TR, CP || ουν (4%) || εγω (1%) || --- xA, C, I (9.1%) NU

² του κυριου f³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR || 2 [3%] || --- xA, C [5%] NU || του κυριου ημων [2%] CP

³ ιησου χριστου f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || ~ 21 xA, C [5%] NU

⁴ κατα f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || και xA, C [3%] NU

⁵ επιθυμιας τας ιδιας f³⁵ (69.8%) RP, HF, OC, TR, CP || ιδιας επιθυμιας xA, C (30.1%) NU || one other reading (0.2%)

⁶ εμης αναλυσεως f³⁵ [95%] RP, HF, OC, TR, CP || αναλυσεως μου xA, C [5%] NU

⁷ αγωνα τον καλον f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || καλον αγωνα xA, C [4%] NU

⁸ εγκατελιπεν *rell* || εγκατελειπεν A, C [15%]

⁹ κρισκης f³⁵ [60%] CP || κρησκης xA, C [40%] RP, HF, OC, TR, NU

¹⁰ δαλματιαν *rell* || δελματιαν C [8%] || δερματιαν A [2%]

¹¹ αγε f³⁵ xC [85%] RP, HF, OC, TR, NU || αγαγε A [15%] CP

¹² φελονην f³⁵ xA, C [65%] RP, CP || φαιλονην [29%] HF, OC, TR, NU || φελωινην [5%] || φαιλωινην [1%]

¹³ απελιπον *rell* || απελειπον A, C [15%] || απεστειλα [2%]

¹⁴ αποδωη f³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR, CP || αποδωσει xA, C [10%] NU

¹⁵ ανθεστηκεν f³⁵ [97%] RP, HF, OC, TR, CP || αντεστη xA, C [3%] NU

¹⁶ συμπαραγενετο f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || παρεγενετο xA, C [4%] NU

¹⁷ εγκατελιπον *rell* || εγκατελειπον A, C [15%]

¹⁸ ακουση f³⁵ [90%] RP, HF, OC, TR, CP || ακουσωσιν xA, C [10%] NU

¹⁹ και f³⁵ [96%] RP, HF, OC, TR, CP || --- xA, C [4%] NU

[Farewell]

19 Ασπασαι Πρισκαν¹ και Ακυλαν, και τον Ονησιφορου οικον. 20 Εραστος εμεινεν εν Κορινθω, Τροφιμον δε απελιπον² εν Μιλητω ασθηνουντα. 21 Σπουδασον προ χειμωνος ελθειν. Ασπαζεται σε Ευβουλος, και Πουδης και Λινος και Κλαυδια και οί αδελφοι παντες. 22 'Ο Κυριος Ιησους Χριστος³ μετα του πνευματος σου. 'Η χαρις μεθ' ύμων. Αμην.^{4,5}

¹ πρισκαν f^{35} \aleph A,C [85%] RP, HF, OC, TR, NU || πρισκιλλαν [15%] CP

² απελιπον *rell* || απελειπον C [15%]

³ κυριος ιησους χριστος f^{35} C [94%] RP, HF, OC, TR, CP || 12 A [3%] || 1 \aleph [3%] NU

⁴ αμην f^{35} [97%] RP, HF, OC, TR, CP || --- \aleph A,C [3%] NU

⁵ The citation of f^{35} is based on sixteen MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 444, 928, 1249, 1548, 1637, 1855, 1892, 2466, 2587 and 2723—all of which I collated myself. None of them is a 'perfect' representative of f^{35} in 2 Timothy, as it stands, but the exemplar of 2723 probably was. Since these MSS come from all over the Mediterranean world (Sinai, Jerusalem, Patmos, Constantinople, Trikala, Mt. Athos [four different monasteries], Rome, etc.) they are certainly representative of the family, giving us the precise family profile—it is reflected in the Text without exception.

I have included six published editions in the apparatus—RP, HF, OC, TR, CP, NU. RP = Robinson-Pierpont (2005), HF = Hodges-Farstad, OC = the Greek Text of the Greek Orthodox Church (also used by other Orthodox Churches; I have not collated OC, so it may have some private readings not noted in the apparatus), TR = *Textus Receptus*, CP = Complutensian Polyglot, NU = N-A²⁶/UBS³ (N-A²⁷/UBS⁴ offer changes in the critical apparatus, not in the text; the text is still that of N-A²⁶/UBS³).

In the statements of evidence I have included the percentage of manuscript attestation for each variant, within either () or []. I have used () for the evidence taken from TuT, which I take to be reasonably precise. For the variant sets that are not covered there I had to revert to von Soden and the apparatus of N-A²⁷, supplementing from other sources where possible (Scrivener and Tischendorf)—the percentages offered, I have used [] for these, are extrapolations based on a comparison of these sources.

I venture to predict, if complete collations ever become available, that for any non-Byzantine variants listed with 5 to 1% support (in my apparatus) the margin of error should not exceed $\pm 1\%$; for non-Byzantine variants listed with 10 to 6% support the margin of error should hardly exceed $\pm 3\%$; where there is some division among the Byzantine witnesses the margin of error should rarely exceed $\pm 15\%$.

As an arbitrary decision, I have limited the citation of individual MSS to those dated to the 5th century or earlier; the same holds for the sporadic citation of early versions. I use *rell* to indicate that the reading is supported by all other witnesses, and printed editions (of the six included in the apparatus), compared to the other reading. The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from <http://www.bibleworks.com/fonts.html>.